

IKASTOLAK ETA ESPAINIAKO IRAKASKINTZA LEGEA

joan ansa

Orain urte guti direla, *Ministerio de Educación y Ciencia* delakoak Espainiako Irakaskintzaren eraberritzeari ekin zion irmoki: zaharturik zetorren erakunde hura berritu eta martxan jarri zen. Honetarako, Lege bidea urratuaz, 1970-VIII-4eko Hezibidearen Lege Orokorra eskaini zen.

Lege berri honek orain arteko irakaskintza osoa astintzen du, eta batez ere, sei urtetik hamalau urte bitarteko haurrak izaten zuten heziera aldatzen du, Oinarri Hezibidea jarriaz.

Aldakuntza hau bi aldetara zuzentzen da: batetik, hezibideari begiratuaz, haur denak irakaskintza berdina izan beharko dute. Horretarako, lehen ziren Lehen Irakaskintza eta *Bachillerato Elemental* hura batu egiten dira, sei urtetik hamalau urte bitarteko hezibidea osoki hartuaz eta haur denentzat berdina eta beharrezko bezala emanaz. Bestetik, irakaskintzaren maila hau, hutsean, doan eskaintzeko agindua ematen da.

LEGEAREN ESKAKIZUNAK

Asmo horiek ikastola bete betean hartzen dutela esan beharrik ez dago. Aipatu dugun lege hau dela-ta, irakaskintzan urte asko daramaten ikastetxe pribatuak zeharo kezkatuak ditugu. Eta hori, aspaldidanik etxeok, esperientzia, antolamendua, etab. dituztelarik.

Ikastolak berriz jaino berriak ditugu, oraindik indartu gabeak, alde guzietatik problemek zirikatzen dituztela bizi dira. Berehala ikusten zen Lege Berriak Ikastola asko zintzilik utziko zuela.

Problema latza zetorrela ikusiaz, Ikastolen Elkarte ahal zuen argia eskaintzen arduratu zen. Ikastolen eginbeharra, seitik hamalau urte bitarteko horretan ikusten da, batez ere: hau da, Ikastolak Oinarri Hezibidea emateko antolatu behar dira.

Legea aztertzen hasitakoan hiru pondu azaltzen ziren nagusiki:

- 1) 1972-VII-1erako klasifikazioa eskatu behar da (hau da, Oinarri Hezibiderako ikastetxearen bihurtzea).
- 2) 1974-75 kursoaren hasierarako legeak agintzen duen eran antolatu behar dira ikastetxeak.
- 3) Legeak emandako epean (hamar urte), irakaskintza hutsaren truke eman beharko da.

Lehenengo eta bigarren ponduak elkarrekin josita hartzekoak ziren, eta gure indarrekin bakar bakarrik erantzutekoak agertzen ziren.

Hirugarren pondua betetzeko, Legeak *Concierto* deritzana asmatzen du. Honen bidez, Ikastetxe bakoitzak bere irakaskintza debalde eskaini ahal izan dezan. Estaduak irakaskintzaren ekonomia zamari eusteko asmoa agertzen du; baina, zein kondizio jarriko duen, hau da, ikastetxe bakoitzaren autonomia nola geldid-

tuko den ez dakigu. Gerora ikusteko problema bezala azaltzen denez gero, oraingoz baztertua izan da.

KLASIFIKAZIOA DELA-TA

Gure ikastolen artean, batzuk legalizatuak, hau da, Ministerioak onartuak, eta besteak legalizatu gabeak ditugu. Klasifikazioa, legalizatuta dagozen ikastolei dagokien gauza da. Legalizatu gabe dagozenek, berriro ikastetxe berri bat sortzeko bidea hartu beharko dute, eta hau egiteko oso kondizio gogorrak bete behar dira (ikus B. O. del E. nº 44): ikasle bakoitzeko 4,3 m² jaso behar dira; gainera, Oinarri Hezibiderako ikastetxe txikien neurria osatzeko, urtero urtero 35-40 ikasle berri behar dira. Ikastola asko dugu neurri hori, ikasleena alegia, bete ahal izango ez duena.

Arazo hauek aztertu ondoren eta ikastola guzietan elkarren berri eta asmoak jakin zitzaizten, Ikastola Elkarteak Plan bat antolatzen zuen. Lehendabizikoa egin beharra honela ikusten zen:

Legalizatuta ez dagozen ikastolek edo urtero 40 neska-mutiko berri osatu ezin ditzaketenek, nahiz eta legalizatuta egon, inguruko herrietako beste ikastolekin elkartu beharko lukete, edo gutienez, beren herriko beste ikastetxe batekin. Urtero behar diren berrogei haur berri horiek esango digute zenbat ikastolek elkartu beharko duen, Oinarri Hezibiderako Ikastetxe bat bere nortasunarekin antolatzeko.

Problema hau aztertzeko Ikastola Batzar berezi bat antolatua izan zen ondorengo egin beharrekin:

- a) Osatu zen informazioa zabaldu.
- b) Bailara bakoitzean, elkartzeko ikusten zen beharra azaldu.

- d) Zein ikastola elkartuta gelditzen ziren eta zein aurrera egiteko posibilitaderek gabe azaltzen ziren erabaki (?).
- e) Ikastolei laguntza eskaintzeko arazo horietan, komisio berezi bat izendatu: klasifikazioa eskatzerakoan eta etxe berriak antolatzerakoan behar diren diruak osatzeko bide egokienak bilatzeko (1).

LEGE BERRIAREN ERASKINAK

B. O. del E., 20-2-1971

Oinarri Hezibiderako ikastetxe berriek izan beharko dituzten kondizioak agertzen ditu.

B. O. del E., 1-7-1971

Klasifikazioa nola eskatu behar den eta Oinarri Hezibiderako ikastetxe bat osatzeko elkarreak nola egin behar diren azaltzen du. (Klasifikazioa eskatzeko "inpreso" berezi batzuk azaldu dira. Delegazioan dagoz).

B. O. del E., 19-7-1971

Oinarri Hezibiderako ikastetxe *berria* irekitzeko jokabidea azaltzen du.

(1) Hona jokabide honek erakutsi ziena; alegia, ikastola batzuek beren elkarrea eratzeko bideetan doazela eta beste batzuek berriz, etorkizuna iluna ikusten dutela. Egia da ikastolen ekintza aurrera eramateko, gero eta ardura eta posibilitade gehiago beharko direla, baina guk, euskaldunok modurik egiten ez badugu, bestek ez du egingo.

B. O. del E., 12-1-1972

Orain arteko ikastetxeak, Oinarri Hezibiderako ikastetxe bihurtzeko behar diren betebeharrak azaltzen ditu.

B. O. del M. de E. y C. 31-1-1972

Lehen atera diren betebeharrak xamurtu egiten ditu.

B. O. del E., 10-2-1972

Estaduaaren diru eskaintza batzuk agertzen ditu.

AURRERA BEGIRATUAZ

Lehenagoak ikusi ondoren, esku artera etorri zaigun problemaz jabetuko garelakoan nago. Badirudi, Gipuzkoan batez ere, Estaduak Oinarri Hezibiderako irakankintza lehenbailehen bereganatu nahi duela; hain zuzen ere, azkar eta presaka ikastetxe mordo bat egitera doa; etxe dotoreak eta bertan irakaskintza debalde eskainiko da noski.

Eta gure ikastolak?; izango ahal dute irakaskintza dohan eskaintzeko laguntzarik? Noiz eta zein kondiziotan?

Bitartean, gure eginbeharrez euskaldunok jabetzen ez bagara, ikastolen etorkizuna iluna izango da; baina hemen ez goaz soziologia azterketa bat egitera, Oinarri Hezibideak guretzat dakazkien ondorenak azaltzera baizik.